

Kiuruveden sivistyslautakunta

Asia: Vuoden 2022 kulttuuripalkinto

Ehdotamme, että kotiseutuneuvos Lauri Winbergille myönnettäisiin vuoden 2022 Kiuruveden kulttuuripalkinto.

Lauri Winbergin kulttuurialan toiminta on poikkeuksellisen laaja ja hän on lisäksi toiminut ansiokkaasti kotikaupunkinsa sekä kotiseututyössä että myös kulttuurin edistäjänä ja tunnetuksi tekijänä vuosikymmenten ajan.

Lauri Winbergin ansioksi voidaan lukea myös kotiseutukasvatuksen laaja tuntemus ja työ sen hyväksi opettajana ja paikkakunnan päätöksentekijänä.

Koululakeja uudistettiin 1985 siten, että opetussuunnitelmiin tuli sisältyä kotiseutuopetusta. Kiuruvedeltä puuttuivat opetustyöhön tarvittavat ja välttämättömät kirjat. Lauri Winbergiä tämäkään puute ei haitannut, vaan Kiuruvedellä saatiin jo aloitusvuotena käyttöön kotiseutua käsittelevää opetustyöhön tarvittavaa kirjallisuutta osin jopa hänen omasta toimestaan. Näin käynnistyi joillakin kylillä myös kylähistoriatiedon keräystyö ja muutamien kylähistoriateosten kokoaminen.

Lauri Winbergin kotiseutuaan käsittelevä kirjallinen tuotanto on laaja käsittäen kymmenkunta teosta, joista viimeisin ”Rinteelän kammarista kansakoulunopettajaksi” ilmestyi v. 2020. Lauri Winbergin kirjallinen tuotanto on laaja. Kirjojen julkaisemisen lisäksi Lauri Winberg on toiminut myös useamman paikkakunnalla ilmestyvän lehden kolumnistina.

Lauri Winbergin kulttuurityö ei jäänyt pelkkien teorialuentojaan varaan, vaan se ulottui laajalle käytäntöön. Hän toimi kotiseutuyhdistyksen puheenjohtajan tehtävässä pitkän ajan. Siinä tehtävässä hän huolehti paikkakunnan jopa kansainvälisestä matkailutoiminnan kehittamisestä ja hyvin suosituksi muodostuivat myös hänen johdolla tapahtuvat kaupunkikierrokset ja erilaiset esitelmätilaisuudet, joita järjestettiin suuressa määrin naapuripitäjissä kuten esim. Runnin kylpylässä.

Lauri Winbergin osallistuminen kotikuntansa veteraanityöhön oli käytännöntasolla poikkeuksellisen ansiokasta, mistä hänet myös muistetaan.

Liitämme oheen laatimamme muistion kotiseutuneuvos Lauri Winbergin yhteiskunnallisesta ja kulttuuritoiminnasta.

Kiuruvedellä 1.11.2022

Sulkavan Koitto ry.

Tenho Tikkanen
puheenjohtaja

Antti Keränen
varapuheenjohtaja

Anssi Heiskanen
sihteeri

Raimo Jokisalmi
taloudenhoitaja

Harri-Pekka Luomi

Kari Saastamoinen

Pekka Partanen

Ehdotus on käsitelty tänään Sulkavan Koitto ry:n hallituksessa

Muistio Kotiseutuneuvos Lauri Winbergin yhteiskunnallisesta ja kulttuuritoiminnasta

Lauri Albert Winberg (s. 25. maaliskuuta 1935 Kiuruvesi) luokanopettaja ja yhteiskunnallinen vaikuttaja, jonka kirjallisia tuotteita on lehdissä ja kirjoiksi painettuina. Hän on saanut kotiseutuneuvoksen arvon.

Perhetaustat

Lauri Winberg syntyi Juho ja Johanna Winbergin (s. Huttunen) maanviljelijäperheeseen.

Winberg avioitui Kirsti Tikkasen kanssa. Winbergien luokanopettaja–pankkivirkailijaperheeseen syntyivät lapset Asko Tapio, Arja Helena ja Tomi Juhana. Pariskunta asuu Iisalmessa.

Opintie

Lauri Winbergin opinnot alkoivat Rapakkojen kansakoulussa, sitten hän kävi keskikoulun Kiuruveden yhteiskoulussa. Ammattia varten hän opiskeli Rauman opettajaseminaarissa ja valmistui kansakoulunopettajaksi 1958.

Klemetti-opistossa Winberg suoritti kuoronjohtajakurssin 1962.

Työura

Winberg on toiminut vt. luokanopettajana Kiuruveden Toiviaiskylän kansakoulussa 1955–56 sekä luokanopettajana Kiuruveden Savijärven kansakoulussa 1958–63, Rautavaaran kirkonkylän kansakoulussa 1963–64 sekä Kiuruveden kirkonkylän kansakoulussa 1964–74 sekä peruskoulun alasteen luokanopettajana 1974–90, jolloin eläkkeelle.

Sivu- ja luottamustoimet

Lauri Winbergin harrastus-, opetustoiminta- ja luottamusmiehareena on laaja. Sieltä löytyy mm. urheilusaavutuksia, kuoronjohtamistoimintaa, aktiivitoimintaa keskustapuolueessa, lehtiavustamista, Kiuruvesi-päivien suunnittelutehtäviä, juhlien ja tapahtumien juontamista, luennointia, puheiden ja saarnojen pitoa sekä Kiuruveden hautausmaalla opastuskierroksia.

Opetustehtäviä

Kiuruvedellä Winberg toimi erilaisissa koulutustehtävissä. Ammattikurssien tuntiopettajana hän oli Hitsaus-levytyöalan peruskurssilla ja Rakennuslaitosmiehen kurssilla 1965–66. Hän oli Ylä-Savon ammatillisten oppilaitosten kuntainliiton tuntiopettajana 1966–71. Kansalaisopistossa hän oli Kerhonjohtajakurssin vetäjänä 1965–66 sekä piti yleisöluentoja aiheesta Kiuruvetisyys - mitä se on 1983–84. Vuosina 1984–85 Winberg perehdytti kunnan uusia luottamushenkilöitä kuntaan ja kunnallishallintoon sekä seuraavana lukuvuonna luennoi aiheesta Hautakylä-Rapakkojoki "Kyläelämää".

Luottamusmiehenä

Winberg toimi Rautavaaran kunnan Raittius- ja urheiluohjaajana 1964–65. Kiuruvedellä Winberg oli raittiuslautakunnan jäsenenä 1960–63, josta puheenjohtajana kauden 1962–63. Kansalaisopiston johtokunnan jäsenenä hän toimi 1963–64 ja Nuorisotyölautakunnan jäsenenä 1965–68. Kunnanvaltuuston jäsenenä hän oli 1969–72 sekä Kuntasuunnittelutoimikunnan jäsenenä 1971–76. SOK:laisten Osuusliike Elon sekä Osuuskauppojen Koljonvirta ja PeeÄssä hallintoneuvoston jäsenyyksensä Winbergille kertyi väli 1969–1997. Kiuruveden Osuuspankin hallintoneuvoston jäsenenä hän oli 1970–2000. Yhteislyseon vanhempainneuvoston jäsenenä Winberg toimi 1970–74 sekä lukion

vanhempainneuvoston jäsenenä 1974–80, josta puheenjohtajana 1977–80, sekä kunnanhallituksen edustajana vanhempainneuvostossa 1981–84. Kiuruveden kunnan historiahanketoimikunnan puheenjohtajana hän oli 1977–79. Kunnanhallituksen jäsenenä Winberg toimi 1981–84. Kunnanhallituksen edustajana hän oli kulttuuri- ja oikeusapulautakunnissa 1981-84. Kunnan opetussuunnitelmatoimikunnan puheenjohtajana Winberg oli kauden 1985–90.

Julkaisutyö

Winberg on toiminut Kiuruvesi-lehden avustajana vuodesta 1953 ja blogistina vuodesta 2009. Lisäksi hän on avustanut Savon Sanomia ja Iisalmen Sanomia. Hänen teoksensa käsittelevät arkipäivän elämää, muistelmia, kotiseutua, uskoa, isänmaata. Kohderyhmille tarkoitettuja näytelmiä Kiuruveden historiasta juhlatilaisuuksiin Winberg on myös kirjoittanut.

Huomioita

Lauri Winbergille on myönnetty mm. Mieskuoroliiton Kukkomerkki 1958, Suomen partiopoikajärjestön rautainen ansiomitali 1968, Suomen leijonan ritarikunnan ansioristi 1978, Kalevalan juhluvuoden mitali 1978, Keskustapuolueen kultainen ansiomerkki 1985, Suomen Kotiseutuliiton ansiomitali 1988, Kiuruvesi-mitali 1992, Kuopion sotilasläänin kunnialevyke 2005 sekä Paikallislehtien Antti-patsas 2013.

Sotilasarvoltaan Winberg on kapteeni sekä hänelle myönnettiin kotiseutuneuvoksen arvo 1990 ja tuli Kiuruveden Reserviupseerikerhon kunniajäseneksi 1999.

Teoksia

- *Kylien savut: kotiseututietoa Kiuruvedestä*. Toim. Aulis Laukkanen, Ossi Tikkanen, Lauri Winberg, kuv. Marja-Liisa Airaksinen ja muita. Kiuruveden kotiseutuyhdistys, 1988. ISBN 952-90010-7-X
- *Tiu munia*. L. Winberg, 1991. ISBN 952-90-3616-7
- *Ukin työt: keksimättömiä juttuja arkipäivän elämästä*. L. Winberg, 1992. ISBN 952-90-3996-4
- *Sanoppa muuta! : puhetta kotiseudusta, uskosta ja isänmaasta*. Lauri Winberg, 1997. ISBN 952-90-8720-9 nid. 2. laajennettu painos. Kiuruveden Sanomalehti Oy, 2000. ISBN 952-91-2025-7
- *Kiuruvesi: kyliä ja asukkaita*. Valokuvat Olavi Juutilainen, Jaana Selander, piirrookset Jukka Lappalainen, runot ja pienet kirjoitelmat Leena Heinonen. Kiuruveden sanomalehti, 2004. ISBN 952-99386-0-8
- *Saanhän muistella? keksimättömiä juttuja arkipäivän elämästä*. Lauri Winberg, 2005.
- *Rinteelän kammarista kansakolonopettajaksi 1*. Lauri Winberg, 2015.
- *Rinteelän kammarista kansakolonopettajaksi 2*. Lauri Winberg, 2020.

Näytelmiä

- *Muistoja Pohjolasta*. 1990.
- *Eilen, tänään ja huomenna*. 1993.
- *Kolme aikaa*. 1997.
- *Kurkistus kehtoon*. 2003.